

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д.н. Стоил Любенов Мавродиев, член на научно жури
за присъждане на ОНС “Доктор”
Професионално направление 3.2. “Психология”

На дисертационния труд:

„ЛИЧНОСТТА КАТО ДЕТЕРМИНАНТ НА РОДИТЕЛСКИЯ СТИЛ НА
РОДИТЕЛИТЕ НА ЮНОШИ”

С автор: София Муса – докторант
в Катедра “Психология”, докторска програма „Педагогическа и
възрастова психология“
към Философски факултет – ЮЗУ “Неофит Рилски”

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА И ДОКТОРАНТА

Процедурата и представеният комплект материали са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както и с Правилника за развитие на академичния състав на Югозападния университет „Неофит Рилски”. София Муса е изпълнила всички дейности от индивидуалния си план и е отчислена с право на защита.

2. АКТУАЛНОСТ НА ПРОБЛЕМА

Докторската дисертация разглежда интересен, обществено полезен, актуален и практико значим проблем както за множество интердисциплинарни научни изследвания на психолози, педагози и социални работници, така и за всички настоящи и бъдещи родители. Родителите винаги са били съществен фактор за развитието на детето, но като че ли сега сме свидетели на това как съвременното общество става все по-взискателно към родителите и техния индивидуален принос към образованието и социализацията на децата. Избраната от докторант София Муса тема е актуална поради факта, че представлява съчетание от няколко взаимозависими проблема, всеки от които е с уникално значение за разбирането на

връзката между личностните особености на родителите и стила им на родителство по посока формиране на детската индивидуалност.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННАТА РАЗРАБОТКА

Дисертационният труд има строго научен характер. Изследователската програма има добре обмислена концептуална рамка, като са покрити изискванията за изследване с теоретична и експериментална част.

Дисертацията е разработена в обем от 137 стандартни страници, библиография с общо 157 източника и 5 приложения. Съдържанието е организирано в 3 глави: постановка на проблема, параметри и методология на изследването и анализ на резултатите. Следват заключение с изводи, препоръки и приноси, литература и приложения. В текста са включени 24 таблици и 31 фигури.

Въведението на дисертационната разработка обосновава и аргументира значимостта на изследвания проблем. Посочени са акцентите на дисертационния труд – задачите на изследването, конкретните показатели и критерии за оценка на данните от психологичното проучване на ролята на личността на родителите върху родителските стилове (авторитетен, авторитарен, разрешаващ и неглижиращ) и за двамата родители (майка и баща) на гръцките юноши.

София Муса насочва своите научни интереси към изследване на родителството, родителските стилове и личностните особености, а основната концепция в дисертацията се обоснова чрез подробна интерпретация на коректно подбран и мащабен литературен обзор. На тази основа София Муса прави собствени обобщения и изводи, което е атестат за добра основа на подбор и анализ на научна информация.

В теоретичната глава докторант София Муса прави подробен тематичен обзор с презентирание на ключови аспекти и акценти, необходими за полагането на основната рамка и самата концепция на изследването.

Във втора глава на дисертационния труд се представят теоретико-експерименталните и организационните параметри на изследването. Коректно и точно са представени целта, обекта,

предмета и изследователските хипотези. Задачите са обособени в две групи изследователски и организационни. Методиките на изследването са описани подробно и коректно, а това дава ясна картина за последователността и характера на проведеното изследване. Изследователските методи са подбрани компетентно и представени в детайли.

В трета глава се отчитат и анализират получените резултати. Предложени са добре подбрани количествени и качествени анализи и обобщения, отнасящи се до различни аспекти на изследователския проблем. Резултатите от изследването са визуализирани чрез таблици и графики, а това дава възможност както за по-лесното им възприемане, така и за компетентното им интерпретиране.

Емпиричните данни потвърждават очакванията в допуснатите хипотези началото на изследването и София Муса стига до изводите, че настоящото изследване ще допринесе за разкриването на родителски стилове при двамата родители на гръцки юноши и техните личностните профили, както и ще установи зависимости и значими различия между родителските стилове и личностните фактори и при двамата родители на гръцки юноши.

От направените анализ и обсъждане и обобщения на получените данни се вижда, че София Муса има компетентност за самостоятелно интерпретиране на резултатите във връзка с поставената цел и заложените хипотези.

4. ПРИНОСНИ МОМЕНТИ

София Муса извежда няколко приноса, които напълно приемам и обобщавам в следния ред :

✓ Направен е изчерпателен преглед на литературата на психологическите теории и изследвания върху стиловете на родителство, личността и взаимоотношенията на родителите, както и техния ефект върху юношите и са изследвани връзките между клъстер от личностни характеристики и стилове на родителство на двамата родители.

✓ Предоставени са резултати, според които стилът на неангажирано родителство е пряко свързан с невротизма на майките, локуса на контрол, дифузия на идентичността и възприемането на

реалността и съответно при бащите с равнищата на невротизъм и психотизъм както и външния локус на контрол. Авторитарният стил на родителство е обратно пропорционален на екстровеерността, невротизма, психотизма, тревожността, възприемането на реалността, агресията и локуса на контрол на майките, както и невротизма, агресията, примитивните защиты и дифузията на идентичността на бащите.

✓ Настоящите резултати от изследването могат да бъдат приложени при разработването на семейни образователни програми за подпомагане на родителите да възприемат по-подходящ стил на родителство, както и за подобряване на комуникативните умения на родителите и за насърчаване на техните положителни личностни черти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Представена е значима тема, с практическа приложимост.

2. Дисертационният труд е разработен в съответствие с изискванията за написване на подобен род научни разработки, а анализът и обработката на емпиричните данни са представени подробно.

3. Авторефератът следва съдържанието на дисертационната разработка и адекватно пресъздава дисертационното изследване, получените резултати и техния анализ.

4. По темата на дисертационната разработка са представени самостоятелни публикации, релевантни на разглежданите научни проблеми.

Тези аргументи са основание убедено да гласувам с „ДА“ и да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на София Муса в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, ПН 3.2. Психология, Научна специалност Педагогическа и възрастова психология.

15.08.2023
Благоевград

Становище от: .....

/доц. д.н. Стоил Мавродиев/

OPINION

By Assoc. Prof. Stoil Lyubenov Mavrodiev, Ph.D., D.Sc. member of the
scientific jury

for awarding the Educational and Scientific Degree "Doctor"
Professional direction 3.2. "Psychology"

On the dissertation:

"PERSONALITY AS A DETERMINANT OF
PARENTING STYLE IN PARENTS OF ADOLESCENTS"

With author: Sofia Musa - PhD student

in the Department of Psychology, doctoral program "Pedagogical and Age
Psychology"

to the Faculty of Philosophy - Neofit Rilski University of Applied Sciences

1. GENERAL PRESENTATION OF THE PROCEDURE AND THE DOCTORAL STUDENT

The procedure and the presented set of materials are in accordance with the requirements of the The Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its application, as well as with the Regulations for the development of the academic staff of the Southwest University "Neofit Rilski". Sofia Musa has completed all the activities of her individual plan and has been dismissed with the right of defense.

2. TIMELINESS OF THE PROBLEM

The doctoral dissertation examines an interesting, socially useful, current and practically significant problem both for numerous interdisciplinary scientific studies of psychologists, educators and social workers, as well as for all current and future parents. Parents have always been an essential factor in a child's development, but it seems that we are now witnessing how modern society is becoming increasingly demanding of parents and their individual contribution to the education and socialization of children. The topic chosen by PhD student Sofia Musa is relevant due to the fact that it represents a combination of several interdependent problems, each of which is of unique importance for understanding the relationship between the personal characteristics of

parents and their parenting style in the direction of the formation of children's individuality.

3. CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION DEVELOPMENT

The dissertation corresponds to the requirements for scientific development. The research program has a well-thought-out conceptual framework, covering research requirements with a theoretical and experimental part.

The dissertation is developed in a volume of 137 standard pages, a bibliography with a total of 157 sources and 5 appendices. The content is organized into 3 chapters: statement of the problem, parameters and methodology of the study and analysis of the results. This is followed by a conclusion with conclusions, recommendations and contributions, references and appendices. The text includes 24 tables and 31 figures.

The introduction of the dissertation justifies and argues the significance of the researched problem. The highlights of the dissertation work are indicated - the tasks of the research, the specific indicators and criteria for evaluating the data from the psychological study of the role of the parents' personality on the parenting styles (authoritative, authoritarian, permissive and neglectful) for both parents (mother and father) of the Greek juniors.

Sofia Musa directs her scientific interests to the study of parenting , parenting styles and personal characteristics, and the main concept in the dissertation is substantiated through a detailed interpretation of a correctly selected and large-scale literature review. On this basis, Sofia Musa makes her own summaries and conclusions, which is a certificate of a good basis for the selection and analysis of scientific information.

In the theoretical chapter, PhD student Sofia Musa makes a detailed thematic overview with presentation of key aspects and highlights necessary for laying the main framework and the very concept of the study.

In the second chapter of the dissertation, the theoretical-experimental and organizational parameters of the research are presented. The aim, object, subject and research hypotheses are correctly and precisely presented . The tasks are divided into two groups: research and organizational. The research methods are described in detail and correctly, and this gives a clear picture of the sequence and nature of the conducted

research. Research methods are competently selected and presented in detail.

In the third chapter, the obtained results are reported and analyzed. Well-chosen quantitative and qualitative analyzes and summaries addressing various aspects of the research problem are provided. The results of the research are visualized through tables and graphs, and this enables both their easier perception and their competent interpretation.

The empirical data confirm the expectations in the hypotheses assumed at the beginning of the study and Sofia Moussa comes to the conclusions that the present study will contribute to the disclosure of parenting styles in both parents of Greek adolescents and their personality profiles, as well as establish dependencies and significant differences between parenting styles and personality factors in both parents of Greek adolescents.

From the analysis and discussion and summaries of the obtained data, it can be seen that Sofia Musa has the competence to independently interpret the results in relation to the set goal and the set hypotheses.

4. CONTRIBUTION MOMENTS

Sofia Moussa makes several contributions, which I fully accept and summarize in the following order:

✓ A comprehensive literature review of psychological theories and research on parenting styles , personality, and parenting relationships, as well as their effect on adolescents, was conducted, and the relationships between a cluster of personality characteristics and parenting styles of both parents were examined.

✓ Results are provided, according to which the disengaged parenting style is directly related to mothers' neuroticism , locus of control, identity diffusion, and perception of reality, and , respectively, to fathers' levels of neuroticism and psychoticism , as well as external locus of control. Authoritarian parenting style was inversely related to mothers' extroversion , neuroticism , psychoticism , anxiety, reality perception, aggression, and locus of control, as well as fathers' neuroticism , aggression, primitive defenses, and identity diffusion.

✓ The present research results can be applied in the development of family education programs to help parents adopt a more appropriate parenting style , as well as to improve parents' communication skills and to promote their positive personality traits.

CONCLUSION

1. A significant topic with practical applicability is presented.
2. The dissertation work is developed in accordance with the requirements for writing a similar kind of scientific work, and the analysis and processing of the empirical data are presented in detail.
3. The abstract follows the content of the dissertation development and adequately recreates the dissertation research, the obtained results and their analysis.
4. Independent publications relevant to the scientific problems under consideration are presented on the subject of the dissertation development.

These arguments are grounds for me to vote "YES" and propose to the Honorable Scientific Jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Sofia Musa in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, Professional direction 3.2. Psychology, Scientific specialty Pedagogical and age psychology.

Date: 15.08.2023
Blagoevgrad

Opinion of: .....
/Assoc. Prof. Stoil Mavrodiev, P.h.D., D.Sc./